

Helena Westermarck.

Tre finske Kvindetidsskrifts Redaktører!

Det er i alle Lande et Problem — ialfald et økonomisk Problem — at holde Kvindesagstidsskrifter oven Vande.

I fald de skal kunne sprede nye Ideer, overvinde Fordomme og berede en ny Tid, maa de tone rent Flag fra første Begyndelse og udtale Ting, som uvilkaarligt vækker Forargelse og Misfornøjelse hos Mængden. Men derfor kan de heller ikke gøre Regning paa en stor Læsekreds og allermindst paa en talrig Kreds af Subskribenter men maa uafbrudt føre en trykket Tilværelse i økonomisk Henseende.

Der er dog næppe noget Kvindesagstidsskrift, der har haft saa store Vanskeligheder at kæmpe med som Maanedsskriftet »Nutid« i Finland, thi foruden at der som andre Steder kun er et Faatal af Kvinder som interesserer sig for den Slags Spørgsmaal, saa har Kvinderne her to Sprog.

Kun paa Grund af enkelte Personers Ofervillighed og i Særdeleshed fordi det har haft Redaktører, der har givet Tidsskriftet sit Arbejde gratis — har det kunnet bestaa i næsten 15 Aar. Det kan dog ikke undre Een, at det altid efter nogle Aars Forløb har skiftet Redaktør.

Da Tidsskriftet i 1894 paabegyndtes, blev Forfatterinden Helena Westermarck dets første Redaktør. Forstaaelsen af Kvindefrigørelsen havde hun saa at sige faaet i Vuggegave, idet hendes Moders Søster, Elisabeth Blomqvist, som Forstanderinde for en af Finlands første og største af Staten opførte Pigeskoler, havde gjort en meget betydningsfuld Indsats

paa den finske Kvindedannelses Omraade og desuden paa eget Initiativ havde grundlagt Finlands første Lærerindehøjskole. En anden Søster af Moderen, Anna Blomqvist, er den første Kvinde, som har udgivet Lærebøger i Finland, og hun har i mange Aar staaet i Spidsen for den tyske Undervisning i Læreanstalten for Fortsættelseskursus i Helsingfors.

Paa det Tidspunkt, da Helena Westermarck overtog »Nutid« havde hun alt vundet Ry som Forfatterinde. Hun havde skrevet forskellige Essay's saaledes om George Elliot, Frødrika Runeberg og Elisabeth Browning, der alle vidnede om grundige Kundskaber, stor Samvittighedsfuldhed og Pietet. Vi har her i Kjøbenhavn den bedst mulige Erindring om hende fra det Foredrag hun holdt i Kv. Læseforening under Finlands Nødtilstand. Vi husker med hvilken Begejstring hun forklarede os Kvindernes hemmelige Oplysningsarbejde for at modgaa det Fordummelsesarbejde, der udgik fra Rusland for at faa Bugt med de frihedselskende Finner. Hendes litterære Arbejder krævede imidlertid, at hun opholdt sig i Udlandet, og da hun havde sikret sig en Efterfølger i Nutids Redaktion, forlod hun sin Stilling som saadan.

Dr. Maikki Friberg blev derpaa »Nutid«s Redaktør. Hun var lige kommet tilbage fra Schweiz, hvor hun efter et Par Aars Studier havde vundet Doktorgraden i 1896. For os Danske er det jo ganske interessant at erfare, at Professoren i Historie ved Universitetet i Bern raadede hende til at vælge en historisk Fremstilling af de nordiske Folkehøjskolars Udvikling og Betydning som Emne for sin Doktordisputats. Naturligvis fik Danmark, hvorfra Bevægelsen udgik og hvor den havde slaaet de dybeste Rødder, Broderparten af dette Arbejde.

Ved eget Initiativ, ved egne Anstrængelser, har Doktor Maikki Friberg arbejdet sig frem. Hun mistede sin Fader da hun blot var 12 Aar gammel og maatte som Følge deraf slutte sin Skolegang. Da hun var 14 Aar begyndte hun sin Lærerindevirksomhed og forsørgede sig selv. Saavidt hendes knappe Midler og optagne Tid tillod det, gav hun private Timer tillige. Saaledes lykkedes det hende — støttet af et lille Laan — at rejse til Hovedstaden og gaa i den af Elisabeth Blomqvist grundlagte Lærerindehøjskole samt derefter at følge med Forelæsningerne paa Universitetet. De svære politiske Tider, som i Finland begyndte i Halvfemserne og den Fare, som truede hele Landets Eksistents, drev hende til rastløst Arbejde i Folkeoplysningens Tjeneste. Hun ordnede Folkehøjskolekursus i Helsingfors og holdt Foredrag ved dem, hun rejste rundt i Landet og talte om Tidens store og brændende Spørgsmaal.

Maikki Friberg.

Men hendes hele Arbejde havde omfattet selve Folket, og »Nutid« blev kun spredt mellem de højere Klasser. Dette bevirkede, at hun i Længden ikke følte sig paa den Plads hun mest attraaede, efter at hun i 3 Aar havde virket energisk for Bladets Spredning og Udvikling. Hun ansaa sig nu for at have udtjent sin »Værnepligt« hvad »Nutid« angik og begyndte at søge en ny Redaktør for det.

Annie Furuhjelm, der i længere Tid med Interesse havde fulgt Maanedsskriftets Virksomhed, paatog sig nu at blive dets Redaktør og har udvist den største Udholdenhed, idet hun vedblev som dets Redaktør i samfulde 8 Aar.

Det er et omvekslende og man kan godt sige »eventyrligt« Liv, som Annie Furuhjelm kan se tilbage paa. Hendes Fødested er Sitka i Alaska, hvor hendes Fader var Guvernør. Denne Del af Nordamerika hørte den Gang til det saakaldte »russisk-amerikanske Kompagni«. Paa dette afsides Sted ved Stillehavets Kyst hengik de første fire Aar af hendes Liv. Hendes Barnepige var Datter af en Indianerhøvding, og et af hendes tidligste Minder var en Fest, hendes Fader gav for de forsamlede Indianerhøvdinge. Den Skræk, som de fantastisk klædte Indfødte indgav hende, fæstede sig for bestandigt fast i hendes Erindring. — Derpaa førtes hun til Finland over San Francisco, Panama, New-York og Europa. Paa den Tid var det en højst besværlig Verdensomsejling. Hun tilbragte et Aar i Hjemlandet, men derefter bar det udad til det østlige Sibirien, til Byen Nikolajewsk, hvor hendes Fader skulde resi-